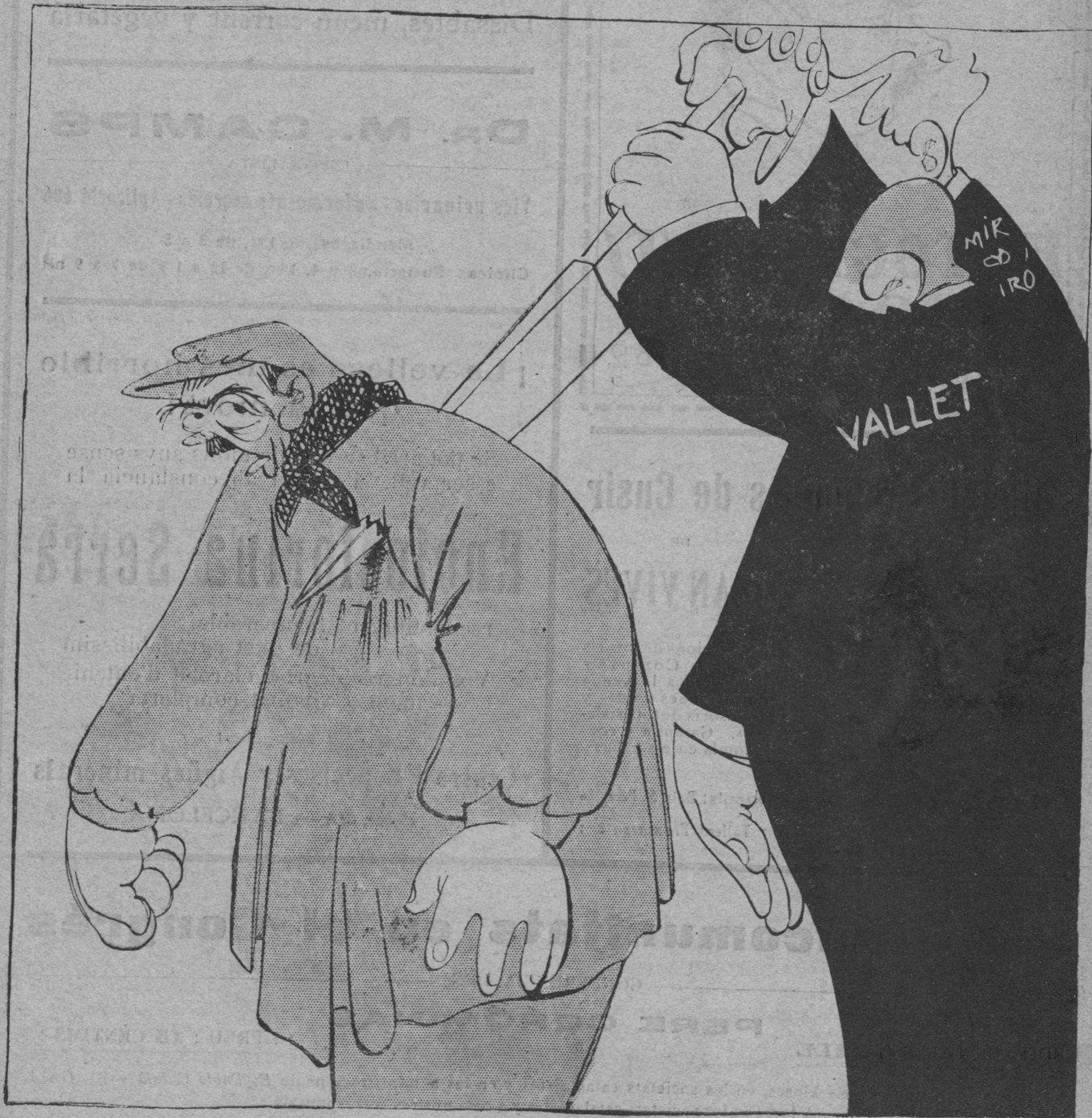

EL GATIBO

LA SUBSTITUCIÓ DELS CONSUMS

« La puñalada traperera ».

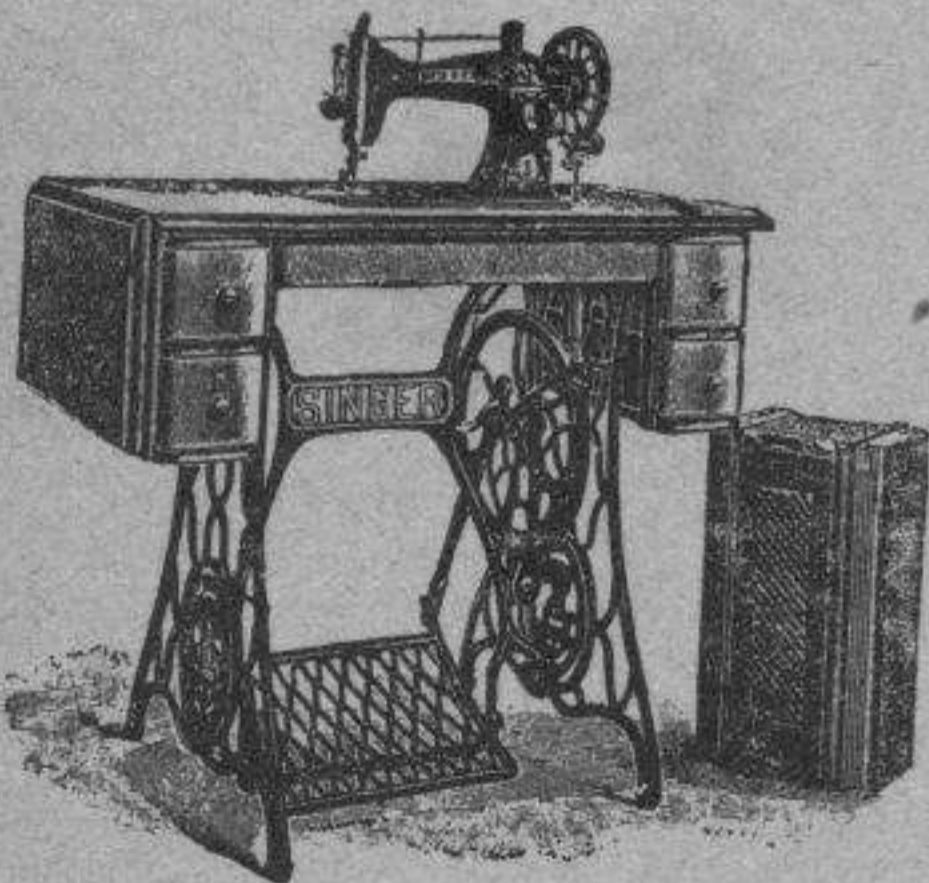

FOTOGRAVATS
A. JOARIZTI
 CONSELL DE CENT 289.
 BARCELONA

Taller de Màquines de Cusir

DE

JOAN VIVES

Reparacions de tots els sistemes. Compra y proporciona la venda de màquines usades y accessoris de tots sistemes. Garantia y economia en els preus

Despatx: Baix S. Pere, 16
 : Taller: Freixures, 8 :

MUNDIAL PALACE

Concerts Santos tots els dies

Coberts desde pessetes 3'50
 Els divendres, bouillabaise

Dissabtes, menú corrent y vegetarià

DR. M. CAMPS

ESPECIALISTA

Vies urinaries - Enfermetats secretes - Aplicació 606

Mendizábal, 6, 1.er, de 3 a 5

Clínica: Fusteria, 2 y 4, 1.er, de 12 a 1 y de 7 a 9 nit

**! La vellesa es mes horrible
 que la mort!**

Se pot arribar a tenir molts anys sense
 esser vell, si's pren ab constancia la

Enofosforina Serra

reconstituyent insuperable,
 de gust agradabilíssim
 Vos donará alegria, claretat d'enteni-
 ment y vitalitat complerta

Dipòsit general

Centre d'Espefcics y Aigües minerals

Pelai, 9. — BARCELONA

Les Mancomunitats en el Congrés

CONFERENCIA DEN

PERE COROMINAS

EDITADA PER EL GALL

: : PREU : 15 CÉNTIMS : :

Se ven : A Barcelona en els kioscs, en les societats catalanistes y en les administracions de *El Poble Català* y EL GALL
 A fora, en les societats catalanistes y a casa nostres corresponsals

LES DEMANDES A L'ADMINISTRADOR

El Gall

≡ SETMANARI NACIONALISTA

Núm. solt: 10 cèntims

SUSCRIPCIÓ: Espanya y possessions espanyoles, trimestre, 1'50; Extranger, 2'50

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: CARRER DE DURÁN Y BAS, NÚM. 4, ENTRESSOL

La futura tasca de L'Unió

Am el nombrament, per part de l'«Unió Federal Nacionalista Republicana», dels dos delegats que en nom d'aquet partit han d'integrar la ponència que ha d'estudiar la reforma dels estatuts de l'«Unió Catalanista», queda aquella ponència del tot completada.

Ara, a la tasca doncs.

Parlavem no fa gaires dies ab un eximí catalanista, el qual ens senyalava amb paraules de claredat la gran tasca a fer, en la seva nova etapa, per l'«Unió Catalanista».

Deia el nostre interlocutor que sense moures del camp de l'ensenyansa podria l'«Unió Catalanista» realisar la més profundament patriòtica de les tasques.

Y tenia raò.

L'Estat ha exercit demunt de Catalunya una de les feines més descatalanisadores desde l'escola. Pels nostres infants no hi hagut més llengua que la llengua castellana, no hi hagut més gestes que les de Castella, no hi hagut més cultura que la d'enllà de l'Ebre.

Y quan els catalanistes militants en partits polítics, ja de dreta, ja d'esquerra, volgueren contrarestar aquesta maléfica influencia castellanisadora de l'Estat, se trobaren am que no tingueren forces pera crear escoles. Algunes se n'axecaren, però cap d'elles, salvant poques excepcions podien posarse en competència devant les escoles de l'Estat. Aquet les tenia dolentes, però cal confessarho llealment: moltes de les nostres, la majoria, eren tan dolentes o pitjors.

Els lloables esforços que's realisaven eren estrellats devant l'indiferència de la massa general catalanista, que ni tan sols donava an aquet problema fonamental de l'escola catalana, l'importància que dona a unes eleccions de regidors.

Y axís han sortit les nostres escoles. Instalades la majoria d'elles en centres polítics, constituent, a nostre entendre això sols, un dels motius més grossos de imperfecció de que adoleixen, sense orientació, sense plan, sense material, ab prou feines am mestre. Semblen talment les escoles rudimentaries d'un poble primitiu...

Nosaltres n'hem visitat algunes vegades d'escoles d'aquesta mena. Fins a elles hem pogut axecarhi'l cor, però casi mai el nostre cap ha pogut identificar-se ni am lo que son, ni de la manera com funcionen.

No busqueu pas la causa d'aquesta manera de ser de les nostres escoles, ni en la manca d'entusiasme, ni en la manca de voluntat. Totes elles son filles precisament d'aquestes dugues grans forces que son característica de la classe de soldat ras del nostre exèrcit patriòtic. Busquela més aviat, que segurament allí la trovareu, en l'abandó en que's deixen aquestes obres pels que son primats dels partits, per l'indiferència que senten per elles les Juntes, els Comitès, les Comissions, tot l'engranatge d'aquesta màquina política que sab treure, en un moment donat, mils pessetes per una campanya de interessos materials, o bé d'interès febrós del moment, y no ha pogut encare canalisar y dirigir, subjectantla a una norma y a una orientació aquesta deu de voluntat y entusiasme que, a l'obrirse com flor de cent fulles, no ha pogut donar més que el fruit raquític d'un escoles rudimentaries.

Doncs es aixó, precisament aixó, lo que entre altres coses, d'una innegable trascendencia social, està cuidada a realisar l'Unió Catalanista.

Desterrèm les escoles dels centres polítics, entreguem tot lo que tinguem ara, els uns y'ls altres, en aquest ordre de nostra activitat, a les mans d'aquets homes que no volen cuydarse més que de aquest aspecte social del nostre nacionalisme.

Que fassin ells les escoles, que ja farem nosaltres les eleccions. Que mai l'ombra de l'amor propi passi pel nostre esperit, fentnos tossuts en conservar una escola deficient avans d'entregarla pera que sigui fosa en aquet gresol de l'Unió Catalanista que l'ha de modificar, transformantla.

Aixís com avui va cadescú pel sen costat, realisant una obra amorfa y invertebrada, ¿per què no hem de procurar unificarla, pel bé de la Patria, per la sort dels nostres fills?

Que s'estudii un plan d'escolas, que se'ls dongui a les que's crein una orientació determinada, que's busquin mestres y que's fassin, si no n'hi han, fins

Vetaquí que, ben pensat, aquelles cinquanta mil pessetes enlloc estaràn tan segures com en el Banc den Lerroux y l'Albó... No hi ha perill que l'assaltin ni 'ls rojos ni 'ls negres...

allí ont això sigui possible, que s'escriguin manuals escolars, que's compri bon material... Y aleshores a ferhi contribuir a tothom. An aquet ric que passeja'l seu urc en automòbil passant rabent pels carrers de la ciutat; an aquet que sembla que no hi sigui, però que ha anat d'una a una apilant les pessetes, fins a ferse una posició; an aquet que's diverteix gastant tot lo que guanya; an aquet que guanya just pera viure...

Que hi sigui tothom y am lo que recullim de tots bastim las escolas. Val més una de bona, que cent de dolentes. Però no hem de parar fins a tenirne cent y totes bones.

El día que tots els infants acudeixin a les escolles catalanes, no'ns fassi por l'acció descatalanizadora de l'Estat.

¡ El triomf serà nostre !

L'art del cobrar

Un amic nostre volia obtenir de l'Ajuntament una parada d'automòbils.

Va fer tot lo pertinent. L'instancia, els passos, les gestions y, per fi, l'entrega de pessetes.

Perque an el nostre amic varen demanarli tres mil pessetes si volia obtenir lo que demanava. L'home les va donar: com aquestes.

¿ Qué va ser lleuger? Potser sí, pero no hi ha res pitjor que un ja està fet.

Doncs bé.

Lo llòjic era després d'entregades les 3,000 de l'ala, esperar la parada. Ja es una mala cosa d'esperar, una parada, però, en fi, nostre amic va esperar-la. Y que va esperar-la assegut, perque no's determinava mai a venir.

A l'últim el nostre amic va empiparse.

Va comensar a cridar pels corredors de cala Ciutat: ¡ lladres! ¡ lladres! ¡ lladres!

Y al cap de molt cridar va conseguir que tornessin a la seva hermilla unes quantes de les *palomitas blancas* que n'havien guillat per anar a l'hermilla dels regidors.

Que ¿cóm va ser? Molt sensill: s'ha perfeccionat tant, que ja no sols se cobra, sino que hi ha qui, sentintse honrat, torna lo que cobra, quan veu que no pot cumplir el compromís.

No direu que no sigui un *adelanto*. Veusaquí lo que hem de agrair als progressius lerrouxistes: l'aver fet *adelantar* l'art del cobrar.

Gracies an aquet progrés, un regidor que tenia la part corresponent a la butxaca, va ruborizarse de tal manera al sentir el crits de ¡ lladre! ¡ lladre! que no va poguer més que tornar el quartos.

— Ja veurà — devia dirli — tractes son tractes. Jo vaig cobrar pera fer que li donguessin una parada d'automòvil. Aquesta no ha vingut, doncs aquí te'ls quartos. Un que cobra no es pas un que roba; val a distingir.

¿ Doncs y'ls altres regidors que retenen lo restant de les 3,000 pessetes? Aquets encara no estàn *avençats*, encara no saben distingir entre'l cobrar... y lo altre.

D'estética regidoril

l'Ajuntament ha colcat fonts artístiques en diversos punts de la ciutat. Ho trovém una bona pensada.

En aquesta Barcelona den Falqués trovém que hi van molt bé unes quantes fonts artístiques. Per ara n'hi han tres. Procurin posarnhi d'altres...

Però veusaquí que de regidors n'hi ha de totes menes.

— Que passa serio l'Emiliu...

— Es que d'ensá que sab que ha de pagar l'impost sobre l'lloger del meu pis, que'm fa mala cara.

Mentres els uns acorden posar fonts artístiques en places y carrers, els altres procuren contrarestrat tot l'efecte que puguin produir de bellesa.

El qui sembla que per ara ho ha aconseguit es el regidor lerrouxista Sr. Esteva Marata, el qual lo mateix podria ser regidor que pegot d'escaleta.

Aquest senyor, per si no ho sabien, es tinent d'Arcaide del districte VI, ont s'ha enclavat una de les fonts artístiques, la que's trova en la confluencia del carrer de Pelai ab la Ronda de l'Universitat.

Se veu que'l nostre home va rumiar molt avans no va trobar un medi de fer la guitza als que vo-

len obres d'art escampadas pels carrers. Però'l va trovar.

El medi es sencill; consisteix en autorizar l'instalació d'una parada de melons al peu mateix de la font y el mateix dia que aquesta va donarse al públic.

Y ara es la mar de deliciós.

Veieu allí una dona arrupida, menjant en un tupinet un arros groc de tant safrà vetllant els melons y la font artística.

Rés, pensades del Sr. Esteva Marata.

Nosaltres hem pensat que l'esperit d'aquella dona que ven melons no sigui'l d'algun mestre de

la bella Grecia que vagi avui pel món dins de tan humil còrpora. Y aixís endevinantho'l Sr. Esteva Marata, que té poder pera endevinar això y altres coses més complicades del món dels esperits, hagi determinat que ningú millor que la dona dels melons pot fer guarda d'honor a la nova font artística.

Pero si es aixís ningú sab quin paper hi juguen els melons.

¿Seràn potser els caps dels consellers que actuesin en lerrouxista en la bella Grecia?

Si es aixís, ja sab el Sr. Esteva Marata la ocupació que tindrà sigles a venir la seva homèrica testa.

Or de llei

El cavall den Peret

EN sent a la tarda, quan el sol comensaba a cansarse d'estar enlayre y anaba acotxantse a poc a poc darrera dels nuvols, venia a buscarme la tartana den Peret, allí a un poble de la costa.

Pujava la capsa de pintar y el cavallet, entraba sota aquell toldo mostrejat a estil de canyamaç, y, asseientme sobre'ls coixins, que treien el clin per llustre, agafaba les corretjes.

Tan poca en tenia la bestiola, que, abans de saber si estabem a punt de marxa, allargaba el coll tant com podia y, obrint els forats del nas pera pendre vent, tanta arrencada tenia que, en compte de tirar, semblava que l'empenyessin pel darrera. — ¡Xoo! — cridavem el personal de dintre, però ¡cah!: no hi valien bandos ni estirament de genives. Allò era un córrer a la bayoneta per aquells carrers del poble, fent sortir mares de dintre les botigues a arreplegar criatures; un trontoll de molles y un aixafament de grava, un trasbals de sotracs, que semblava que s'anés a avisar la llevadora.

Qui'ns hagués vist a la sortida, ens hauria pres pel correu o hauria cregut que feyem alguna prometensa; ¡ però s'acabaven les cases y... adéu, presses!... Aquell cavall d'en Peret, tant tebió de sangs y fort de nervis; aquell histèric Rolando Furioso, aquella bestia siciliana, se tornava la més mansa criatura encara no's veia el despoblat de davant de les ulleres, com si pensés: «Ja ens hem

lluït davant del poble. Descansem davant del blau del paisatge, que no tinc joventut pera tants estragos».

Y es que'l cavall d'en Peret (¡ pobre cavall!) ne tenia un capdell de portarnos a nosaltres y els anys que duia a sobre.

Tants ne duia, que ni ell mateix els recordaba, y no hi havia més que véurel pera compendre l'antiguetat del subjecte. Blanc de naixensa, el temps l'havia tornat d'un gris de roba vella, d'un blanc que havia anat a la bugada, d'un cendrós destenyit per l'ús de la carretera; s'havia deixat els cabells cansat de mudar el pèl; y ja no tenia llustre en els defòres ni alegria en els dintres, ni un pam de pell verge de nafra o garrotada. Mirat de trenta no's veien més que genolls, y no més que costelles mirantsel de perfil, y an el seu cos no més hi quedaba crosta. L'única molla, l'única vida, la tenia concentrada a la cua, en les orelles y en el fons d'una mirada tristosota, d'uns ulls humils de bondat, guarnits de grans pestanyes que, brillant sota una còva d'òs, se veien verdosos y reflexats fent de mirall an el paisatge.

Amb ulls mig closos, anava caminant tot xano, xano, fent camí am santa filosofia. Portaba un trot degenerat a pas de marxa, un pas gimnàstic com si volgués llensar les cames lluny del cos, una tendència a no fer res de lo que li manaven, tossut a la seva llarga experiencia, y, sobre tot, un cop d'esquena que feia grinyolar els pobres òssos del moble que'ns servia de tartana, y el feia brandejar com un llaut trangojant en terra seca.

Amb aquest pas reposat y somogut anavem terra enllà per la vora d'una vinya. El sol queia a l'esquena del cavall, pintanli de blau sa silueta sobre la blanca carretera; y ell, a pesar d'aquella gran calma que gastaba, empenia una suor que li baixava pels torrents de les costelles com si fossin les vessants d'una teulada. ¡ Pobre bestia! Suant o aixut, ell anava terra enllà missionista de la carga. Ell seguia sa planeta: la desgracia de cavall destinat a ser el company de la persona, al jou d'un pès darrera com suplement d'esclavitut, per falta de paraula pera queixarse. Y de tant en tant s'aturaba y miraba l'horitzó y s'espolsaba les mosques que tenia a tret de cua y es tombaba pera mirarnos, y... — Apa, noi — li deiem, — ¡ que ja hi som! — Y ell ho entenía, y la tartana tornava a sotraquejar com si fes aigües, y ell tornava a estirar el coll y a olorar el vent, y empenia *el trot de l'herba*.

Ne deiem *el trot de l'herba* d'un trot a la decantada que tenia, d'una marxa de bestia esperansada, d'un pas de pressentiment: sabia que'ns acostavem al lloc de pararse, allí en un prat d'herbeta pasturable, y això li donava tals forces de flaqueza, tanta força a les cames, que semblava que tingués la passió a la nota verda.

Y això que d'aquest color no'n tenia el tal prat ni pera el gasto d'esperança. Tant ressec era y tant mústic y aixelat y ple de brosses, tant despoblat el terror y tant faltat d'arbres, que pera fer d'això de

pintor me posaba darrera la tartana y el cavall, y els feia servir pera donarme ombra.

No era dolenta per lo que a mi em convenia, però sí molt insegura y capritxosa, ja que quan més ensinistrar estava perseguint una nota de color o un cap de nuvol, o burlantse ella de mí, com si tot d'una sortís el sol a donar llum an els meus dubtes, la claror que buscava y no trobava m'invadía l'estudi, y era que l'ombra se n'anaba a pasturar, atreta per aquelles quantes herbetes d'herbolari, que semblaven més remey que substancia alimenticia.

Res més magre que aquell breuar fora de temps. Arrossegant la tartana, el cavall pujaba els marges pera haver una farigola, o un brot d'espigol, o una floreta més bonica a la vista que gustosa al paladar; estirava'l coll tant com podia, am tot el bé de Deu de corretges, pera pasturar un branquilló; saltava pedras enllà, sempre amb el destorb de la ditxosa tartana; y ell, amoinantse am la feina, y jo am la meua, ens trobava la foscor, aquella hora solemne d'un día més que acabava, d'un passet més vers el camí de la mort, d'una altra posta de vida.

Així semblava pressentirho la bestiola, y s'entornava tot trist per la carretera. Ja no era el trot lo que duia: era un pas d'anar a la processó o a un enterro, un caminar amb el cap baix, un ensopiment de marxa fúnebre am lluna, am veus de cap al tart, am queixes misterioses y crits d'aucells de nit y totes les mitges ombres d'aquella hora y totes les vaguetats y boiroses fantasies de la fosca.

*
**

Ja amb els fanals encesos entravem al poble y ens despedíem del cavall.

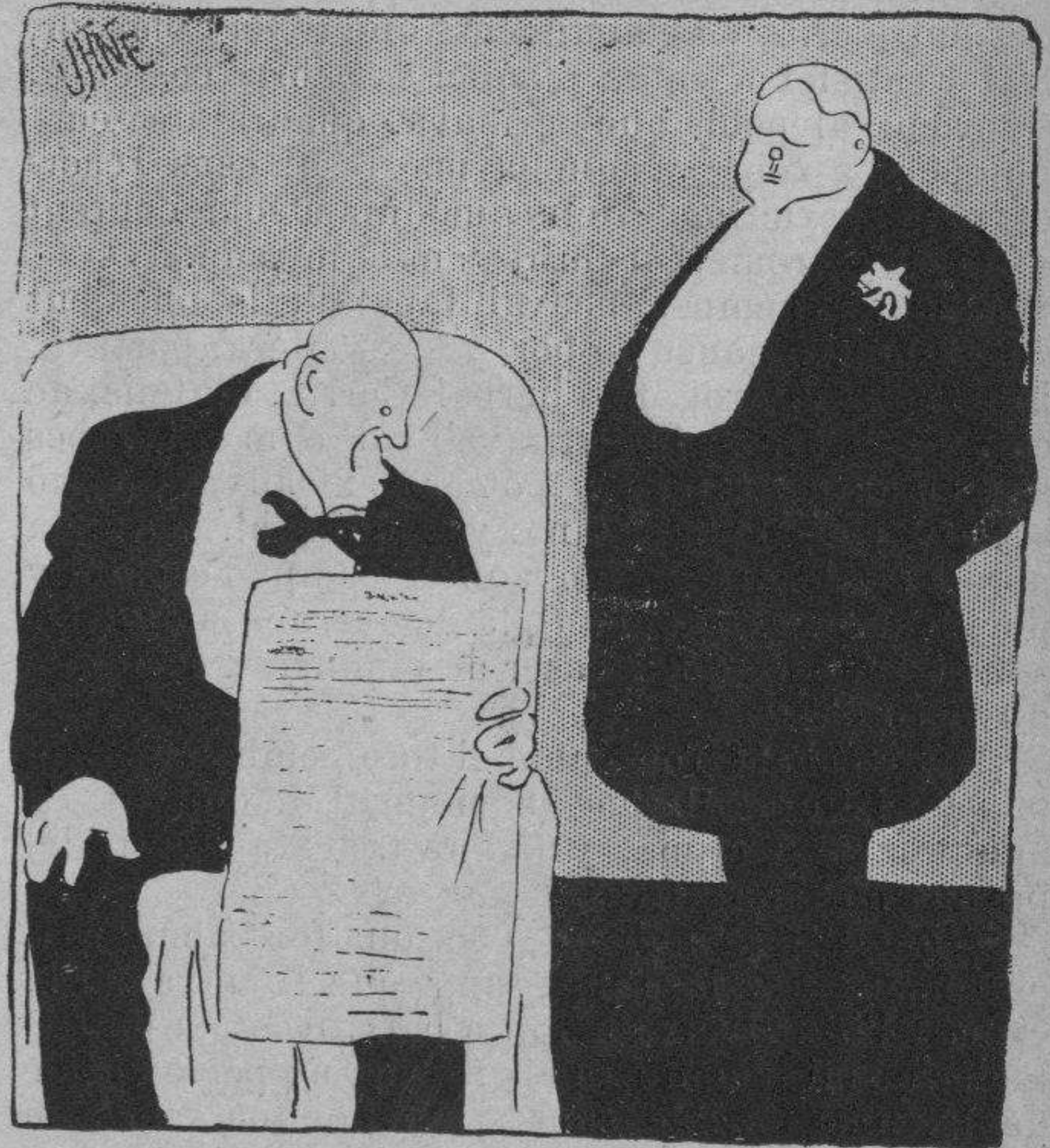
Ell ja ho sabia, y a l'endemà ens el duien tot lo content que podia estar un cavall de tants anys y tantes xacres.

Cada día feiem la mateixa feina: gran arrencada, *trotillo*, trot de l'herba y marxa trista, y, a copia de fer lo mateix, havíem arribat que'ns compreníem el gènit.

Sabia tant els camins que teníem que seguir, coneixia tant les parades, que ell mateix se graduava la marxa, tombant aquí, passant allí per la dressera, aturantse als llocs de fer beguda si'ns descuidavem d'avisarlo, y dirigint ell mateix la maniobra.

Ni fre necessitavem: el millor fre era la seva gran experiencia de la vida. Quan venia una baixada s'apuntalava a la tartana amb els colzes de darrera, posava les ferradures de talons y's deixava empènyer com si sentís la voluptuosa sensació d'anar en montanyes russes; quant tenia que pujar feia esses am malicia, y fins crec que'ns feia l'ullet, somrient de sa travessura; quant era'l pla feia y desfeia com si fos a casa seva.

Mai entre nosaltres teníem la més petita disputa; cor de cavall que vols, cor d'home que desitges. Un petit avis am les regnes bastava pera ferlo canviar de rumbo y de parer. Si discutíem a din-

ELS POBRETS PROPIETARIS

- La qüestió es clara: el que tingui un solar ha de pagar.
- Be, si, pero y 'l pobre que 'n tingui deu...

tre, ell s'esbravava am les mosques; s'adormia si cantavem, y semblava pendre part en la conversa am tal agrado, que molts cops l'empeníem de paraula y ell no'ns contestava per prudencia.

Perque de prudent ho era més que nosaltres mateixos. Mai relliscava ni posava una cama més enllà de la seva pariona sense mirar lo que trepitjava; se li podia posar un estenegall de criatures a la grava sense que'n malmetés ni una; no'ns gastava quasi rès de ferradures, era aiguader y no tenia cap vici.

Bestia nascut, podent nèixer persona, y sentho més que molts que ho semblen, aquell gènit de cavall se'ns havia fet simpàtic, aquell cos apropantse a la mort a pas de carga, ens havia robat la voluntat y ens feia llàstima, y li deixavem fer lo que volia, convensuts del poc temps que li quedava de vida.

*
**

¡Pobra vida! Poc creia jo tenir de vèurela acabar a l'anarmen un día d'aquell poble, ni poc m'esperava presenciar sa agonía.

*
**

Va ser un día de toros. La plassa estava plena y el poble demanava *caballos* com una fera famolenca.

D'allí'l fons va sortir un cavall blanc, un cavall que jo havia vist feia poc, el cavall den Peret, que se l'havia venut el día abans, segons van dirme.

Montat per en Badila, va comparèixer a les arenes entre crits y aplaudiments que rebia'l picador, test y satisfet a sobre d'aquelles pobres costelles, somrient al poble que'l cridava, quadrant sa corpulencia a sobre d'aquella magresa, sens recordarse de la víctima infelís que duia a sota, content de l'èxit y prometent lluirse am la mirada.

Al mateix temps, el cavall tapat d'ulls, obedient com sempre, manso de por y de vellesa, portava, illusionat, el trot de l'herba! Corria, l'infelís, de costat sobre la pista, estirava'l coll com si's trobés a la blanca carretera, y potser s'extranyava de no sentirse'l pes de la tartana, y... ¡qui sab!... se creia potser també arribar an aquell camp d'espigol y flors blanques, an aquell pla de descans am vistes a la serra, an aquell raser de planuria guarnit de núvols o d'estrelles.

¡Pobre cavall! Tot d'una, el toro l'embesteix y el picador l'atura. Hi ha un moment de quietut. Se apuntala la víctima, y la fera li deixa al mitj del pit una horrorosa ferida.

D'aquella ferida oberta, com una font abundosa, en comensa a rajar sang; sang que li baixa per la cama y l'hi tenyeix de dalt a baix; li agafa un tremolor que li remou tots els nervis; un petament de dents, una terrible suor; però no una suor com aquella d'aire lliure, sinó una suor negra que semblaba destenyir aquella ossamenta, la suor de l'agonia que'l mataba sens defensa.

Després d'aquella, sempre entre aplaudiments, va rebren una altra, y continuà obeint, y una altre y d'altres, y van retirar-se'ls picadors de la plassa.

Jo també volia anarmen y no sabia com ferho, y vaig quedarme, y altra vegada va tornar el cavall a continuar el seu martiri.

Ja no era'l mateix de sempre: destrossat, replè d'estopa, quasi negre, volia trotar encara y no podia, volia estirar el cap y li queia, y no veia a ont anava, y un cop hauria caigut, a no haberse apuntalat a la barrera. De tant en tant tambalejaba, y el picador temia que se li morís de sobte; donaba un pas més y alsaba aquella cama ferida; semblaba que plorés: am tanta pena torsaba'l coll y el deixaba penjar sobre l'espatlla.

Per últim, un mosso va acompanyarlo a morir acostantlo fins a la mateixa fera; per últim, el toro va obrirlo de dalt a baix, com esquissantlo, y obert de ventre, trepitjantse ell mateix; per últim va cridar el poble que'l traguessin, no sé si per fàstic o per llàstima.

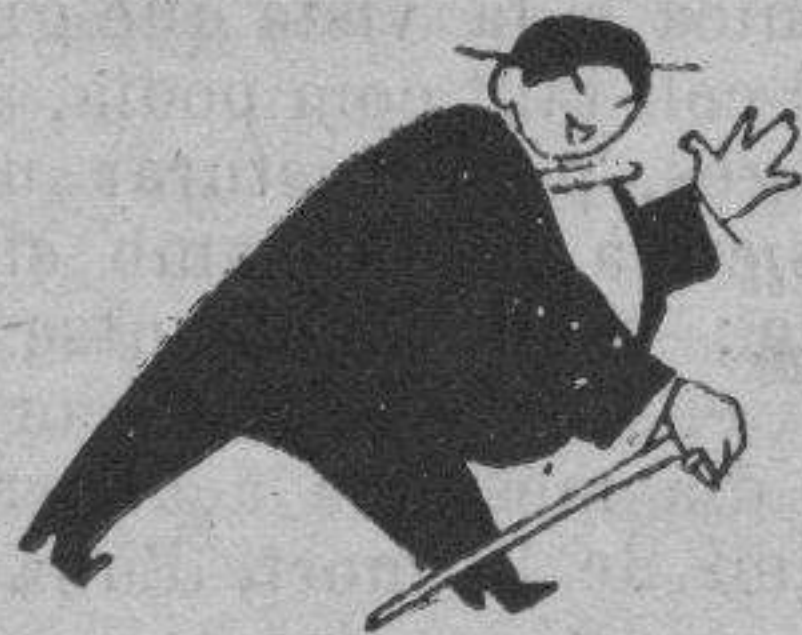
Y dic mal al dir per últim. Per més que sembla impossible, encara'l varem tornar a veure; encara, cusit, va pendre una altra pica; y allí mateix, a sota la barrera on me trobaba, un mosso li va donar una tremenda punyalada, y aquella fera d'home va ser en aquell moment el millor cor de tots els que's trobaven en la plassa.

Va ajeures el pobre cavall den Peret, va saccejar

les cames de darrera am violencia, per última vegada va estirar el coll, y va quedar inmòvil sobre les brutes arenes.

Al cap d'una estona, encara va moure una orella, y va ser la darrera extremitut de la vida que fugia. Després era un pilot de carn amb uns ulls que encara miraben. Dintre d'ells, humids encara de bondat, guarnits de grans pestanyes, més enfonats que mai dintre de la cova d'òs, ja no s'hi veia'l paisatge: s'hi veia tot un poble que cridaba y aplaudia.

SANTIAGO RUSIÑOL

El nou llibre den Rovira

EN Rovira Virgili llensarà d'aquí pocs dies un nou llibre al carrer. Se tracta del fruit d'aquest estudi profund y madurat que ha realisat durant una pila d'anys sobre'ls problemes nacionalistes mundials. El llibre portarà per títul «Historia dels moviments nacionalistes», y anirà prologat per l'ilustre home públic en Pere Corominas.

Esperem am verdadera ansia l'obra den Rovira. Sabem que ella, per lo que'n coneixem, porta en les entranyes, una verdadera renovació doctrinal del nacionalisme y que pot ser la base ferma y indestructible de futures posicions del nacionalisme català.

Se tracta, per part de diversos amics catalanistes, de realisar un acte d'homenatge an en Rovira, am motiu de la publicació del seu llibre.

No cal pas dir ab quanta joia EL GALL s'hi adherirà.

D. Joaquim Lluhi Rissech

Naturalment que en Lluhi sense'l barret no es en Lluhi, com tampoc es en Lluhi sense'l cigarret — més ben dit: mitj cigarret — y la boquilla de canya a la boca.

Pero nosaltres els hi volèm presentar an el senyor Lluhi per dintre, y aixis hem cregut convenient abans que rès treureli'l barret y arrencarli de la boca'l cigarret de paper.

¿ Home del dia? Difícilment en Lluhi n'es mai d'home del dia. Ell actua sempre, perseverantment, enèrgicament, y aixis la seva acció ompla tots els fulls del calendari. Es l'home de cada dia, no pas l'home del dia.

Pero això de la substitució dels consums ha donat a la seva vida de treball un moment més culminant que'ls altres y es aquet moment el que aprofita EL GALL, pera cantar en llaor del distinguit home públic.

Es recte, d'una rectitut d'ànima per pocs igualada. Això sí, es més tossut que un aragonès y quan ell se posa entre cella y cella el fer o'l dir una cosa, encara que tots els sants del cel li demanin lo contrari, ell fa la seva.

Li porta molts disgustos aquet gènit, però que hi farem si aixis es y aixis sembla que no pot deixar de ser.

Aquesta tossuderia, no obstant, li dona la majoria dels seus èxits. Ara mateix ab això de la substitució dels consums: ell està convensut per l'estudi profund que ha fet de la qüestió, que la nova llei es beneficiosa per l'Ajuntament y pel proletariat, un dels amors dels molts amors — tots honestos, això sí — del Sr. Lluhi Rissech.

Y aixis s'ha posat a treballar de ferm pera aconseguir la seva implantació, y ho aconseguirà, vaia si ho aconseguirà perque ell no es pas dels que's queden a mitj camí.

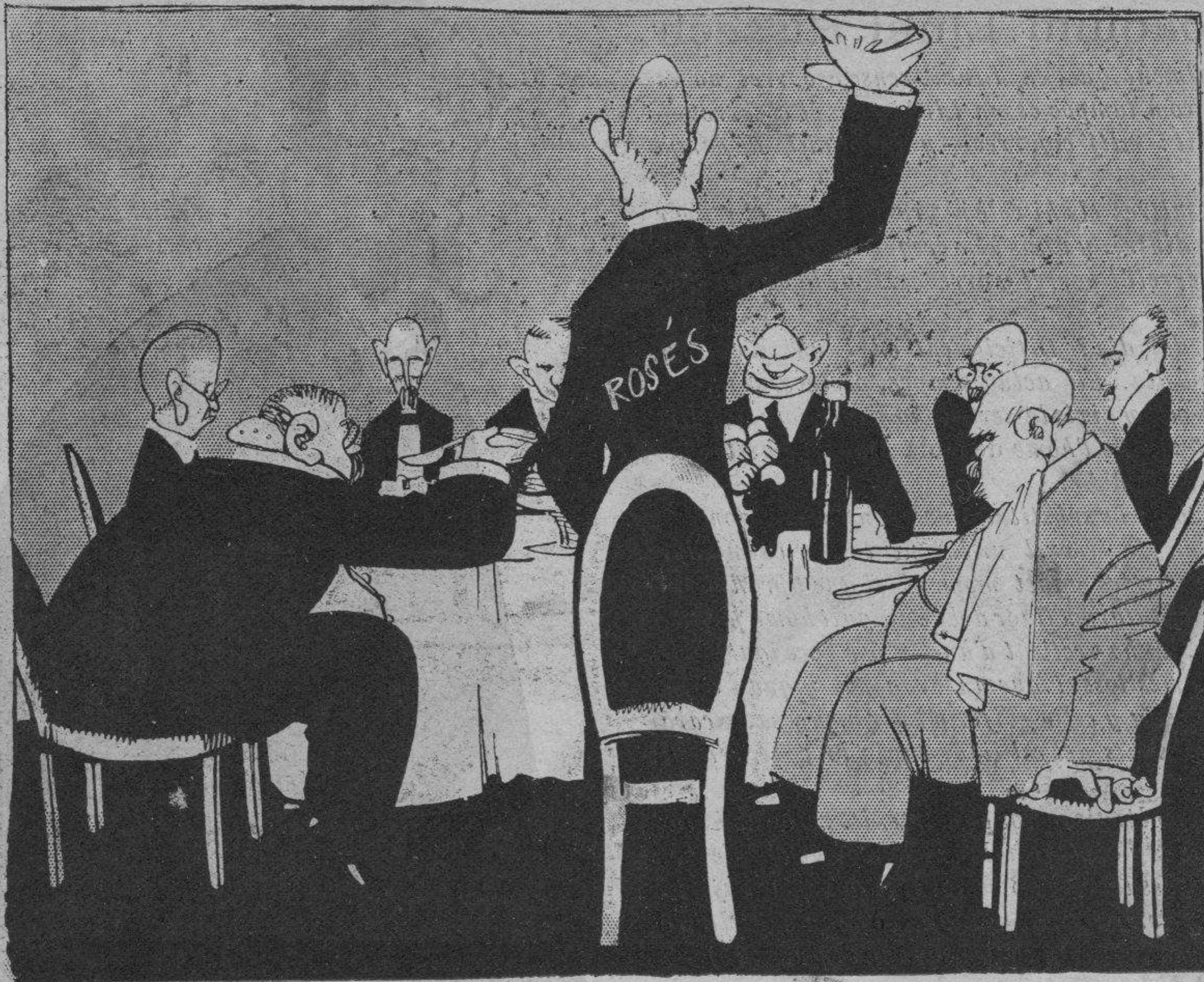
¿ Que per qué l'hem posat sense barret? Doncs perque pugui posarsel. Y no es cap perogrullada això. Pocs coneixen l'influencia grossisima del barret den Lluhi — aquell barret tou, eternament negre, petitet — en la política catalana. S'està debatint una qüestió qualsevolga, la gent s'apassiona, la discussió devé disputa? Ell ferm, sostenint, tretze son tretze, els seus punts de vista, ¿ La cosa se'n va en orris?, ¿ no hi ha manera de treure rès de profit de la lluita? Doncs aleshores entra en joc el barret. En Lluhi se'l cala fins a les orelles y prou s'ha dit, que quan el barret actua significa que l'amo no vol més raons.

Per aquet procediment del barret s'han resolt molts assumptes en la nostra política.

El dia que'n Lluhi es mori — cosa que no li desitjèm pera rès d'aquet mon — el seu barret s'ha de dur en un Museu. No hi portarem la boquilla, perque aquella si que no representa ben bé la manera de ser del seu esperit que no es pas de canya.

LA SUBSTITUCIÓ DE CONSUMS O UN SOPAR QUE TORNA A LA GOLA

En Rosés: Brindo per l'èxit que hem obtingut en la confecció dels presupostos... perquè sigui un fet la substitució dels consums.
Els demés: Molt bé ¡ Uva!

La substitució dels consums

Es curiós, a fè de Deu, lo que passa am la substitució dels Consums.

Els lerrouxistes s'han passat la vida cridant y esgargamellantse pera treure l'impost, y ara que vé una llei, que si no totalment, en part al menys, pot donar satisfacció a les seves prèdiques, se giren contra la llei.

Y'ls teniu de brasset dels de la Defensa Social, anant contra'l voler del treballador y de l'humil que avui segueix, com avans, contrari a l'impost dels Consums.

Y ab els de la Dreta, altre tant. Primer, quan van veures obligats a fer el pressupost per ésser en Rosés president d'Hisenda, varen acceptar el pacte ab les demés minories d'anar a la substitució dels Consums. El pressupost s'ha fet basantlo en la nova llei. Els Sres. Rosés y Muntanyola el defensaren amb els substitutius.

Quan veusaquí que en un dir Jesús, trenquen el pacte y 's disposen a abandonar la nova llei.

D'una part els hi està bé an en Lluhí y an en Lladó lo que ara'ls passa. ¿Per què se'n fiaren de

aquesta gent de la Lliga? ¿Encara no'ls coneixien prou? Lo que es per nosaltres, ni al cel hi anirèm, perquè estèm segurs que quan nosaltres estariem refiats esperant que Sant Pere ens obrís la porta, ells ens donarien una empenta enjgantnos núvols avall.

No fa gaires dies parlavem amb un amic que es dels de la Lliga, y que'ns preconisaba la conveniencia d'anar a una inteligencia tots els grupus catalanistes, quan les circumstancies ho reclamin.

— ¡No, mai! — varem dirli nosaltres, astorats de tal afirmació.

— ¿Ni per la Patria? — fèu ell.

— ¡Ni per la Patria!

Y si no s'hagués tractat d'una cosa tan sagrada, li hauriem afegit que no'ns vingués ni am patrias ni amb orgues.

No, no pot anarshi per rès ni pera rès amb aquesta gent. Políticament son tan despreciables que es imposible'l tractarhi.

— Si la Patria ho necessita, teniu el dever de juntarvoshi — ens diràn els catalanistes pur sang.

Anèm a pams, senyors. Nosaltres per la Patria estèm disposats a juntarnos am tots els catalanis-

LA SUBSTITUCIÓ DE CONSUMS O UN SOPAR QUE TORNA A LA GOLA

En Rosés: Tan bé que havia anat y ara me'l fan treure...

Els altres: De sabis es canviar de pensar!...

tes, encara que sigui el dimoni, encara que sigui'l fill de Deu, mentres el dimoni y'l fill de Deu siguin persones com cals, que fins en el primer pot donarse'l cas que'n sigui. Pero no estèm disposats de cap de les maneres a anar de brasset am gent que no fa honor a la seva paraula; am gent que, perque sí, per una combinació de baixa política qualsevulga que's vegi en porta, es capassa de vendres, no la Patria, sinò la dona y'ls fills.

Y'ls de la Lliga son aixís. ¿La Patria? Si per ells això no significa rès, mentres no sigui un nom que tret a relluir a temps, pugui proporcionar alguna gangueta. Per això en el moment decissiu d'haver de lluitar per la Patria allargaríen la mà a l'ene-mic, deixant en el camp abandonat a l'amic y aliat, si aquell els donava un plat de llentíes.

Qu'es lo que ara, precisament, ha passat ab lo del consums. De primer, molt cridar en pro, molt celebrar banquets, perque semblava que ningú obría boca en contra. Però, després, quan hi hagué qui d'aquets que en diuen classes neutres y que com els cargols no son ni carn ni peix, digué que la substitució no li plavía, cambiaren de rumbo, com qui rès.

¿Formalitat? ¿compliment d'un pacte? ¿Paraula empenyada? ¿Falornies! Els senyors de les classes neutres poden donar una dotzena de vots y amb ells al darrera a Madrit se pot cridar y obtenir algunes ventatjes per diputats agents de negocis.

Pel demés, nosaltres també hi volém dir la nostra en lo de la substitució dels consums. Volém dir que estèm al costat dels que l'apoiem, al costat dels que lluiten per ella.

Es de justícia que paguin els rics y no els pobres. Y un catalanista avans que rès y per damunt de tot, te de ser home de justícia.

DE VUYT EN VUYT

Nadalesca y ràpida

Amics; avuy Sant Thomàs
y demà passat la grossa.
Jo ja'm veig comprant *La Veu*
(la primera, o la segona)
y dessota d'un fanal
o sota d'una farola
consultar l'apuntació
am la vista neguitosa
y... *nada*, ¡senyors! lo dit:
o *primera*, o *gordo* o *grossa*.

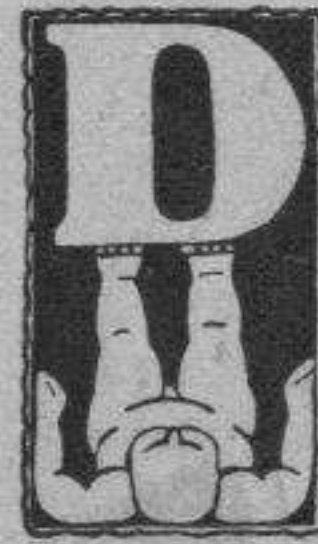
Amb això, com qu'el Nadal
jo ja'l passaré de broma
— poden contar ¡quin bullit,
quin mulladé y gatzarona! —
no els cal pas felicitar
ni desitjar-meles bones,
¡que'l que's jo, ray! puch dormir
molt més tranquil qu'en Foronda,
que'n Moles y que'n Marial
o el comte de Romanones.

Mes, vostés ja es diferent:
¿qué'ls pot tocar? ¿La segona?
¡Y què! ¡No aniràn en lloc!
Els diners no corren, volen,
y amb el temps d'un dir *Jesús*,
que's cosa molt facilota
veuràn com no'ls quedarà
ni una miserable andola.

Amb això: ¡qué per molts anys!
¡Bon Nadal y festa grossa!
¡Felis acabar de l'any!
¡Bon entrar del que s'acosta!
Expressions a n'en Cambò,
recados a la Tresona
— la «Ben Plantada», vull dir, —
y un petonet a l'«Encola -
Cristos» — per mal nom Pagés
y Rueda, si be'm recorda, —
y tot sia en santa pau
y en alegre xerinola,
xampany, neules y turrans,
galldindi y butifarrones,
y salut y bon paidor,...
y al ser l'hora de la nona
tinguin un somni felís
y somnin a la *Goya*
que val molt més que somiar
en xifres, premis y *Goyes*.

EL GALL DE LA PASSIÓ

Miscelania

DE Santa Llucia a Reis corren els días clàssics d'obsequis y regals.
Els aparadors augmenten el nombre de bombetes elèctriques y exhibeixen lo bò y millor dels establiments; las gents que tenen dever de dur presents s'hi encanten: miren amb una perplexitat dolorosa; si no fos pels preus tan clarament posats sobre'ls objetes ja tendrien feta la tría ben depressa... Però es això: lo bonic resulta car.

Are, en aquets días, es l'hora pel metge de rescalarse més o menys incompletament de las visites fetes de franc per mor de l'amistat; es l'hora per l'arquitecte de rebre una caixa d'«habanos» en camvi d'un projecte que no cobrà; es l'hora pera l'advocat de tancar un parell de galls d'indis a la galería, tot esperant el día de Nadal pera menjarsels en honor d'un client que no paga; es l'hora pera mossen A., confessor, de rebre unes ampolles de Xerés d'una agraida devota...

Y quant el día de Nadal arriba, de sobretaula, la familia de l'arquitecte, la del advocat, la del metge, la de mossen A., comenta la mesquinesa o la generositat dels agraits:

— Veritablement el Sr. Canons s'ha lluit; aquest gall d'indi val totes les pessetes.

— Bé, vaja, la Sra. Moll més valdria que pagués els comptes... Aquest Champagne està esbravat: ¡qui sab d'ont l'ha tret!

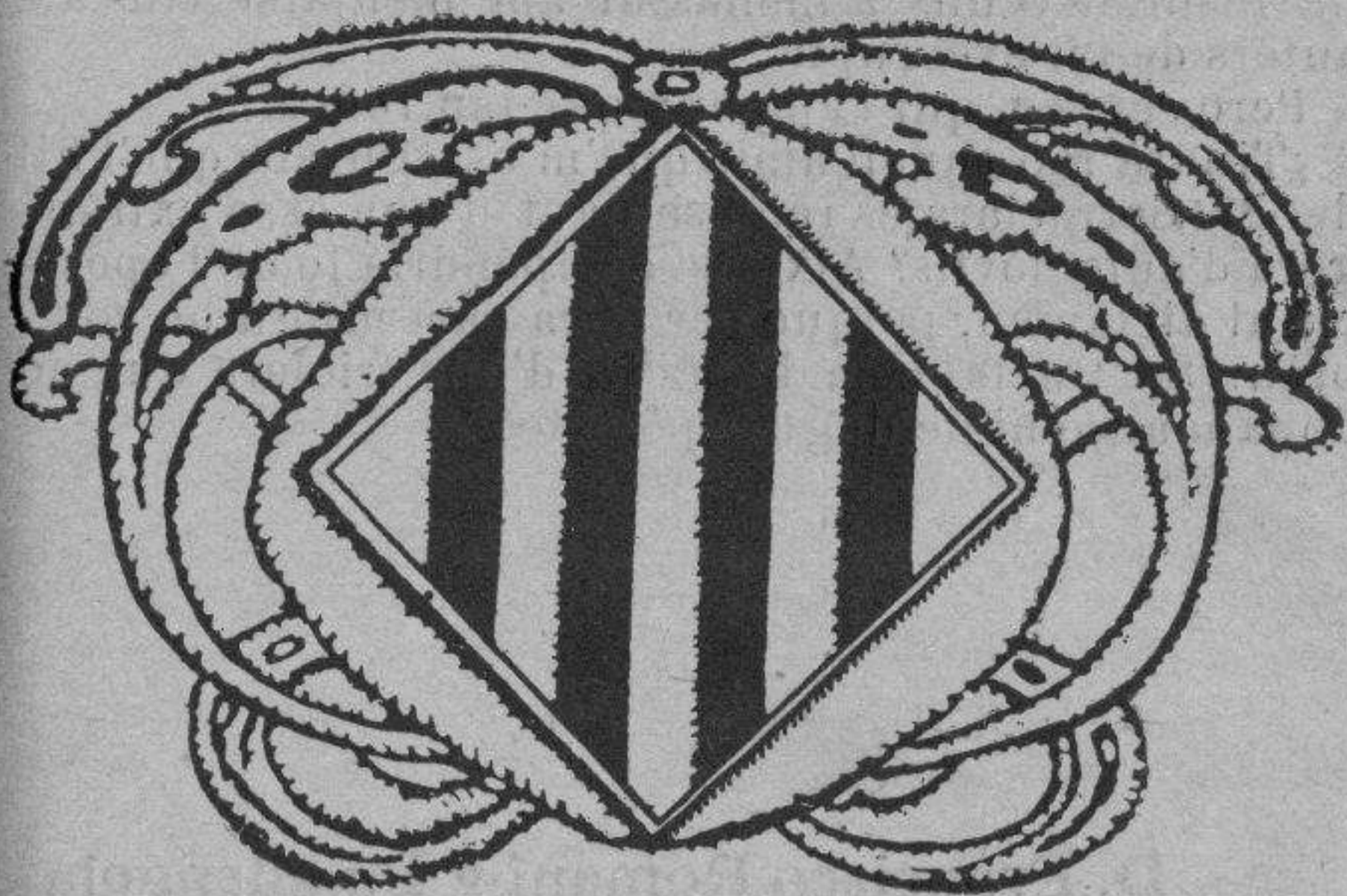
En aquests días ha tingut lloc l'inauguració de tres noves fonts públiques. El magnífic Ajuntament ha volgut per una vegada a la vida sortirse de la vulgar rutina y ha encomenat a un escultor l'obra; se tractava de fer unes fonts amb esculptura. A les plasses de l'Universitat y d'Urquinaona, a l'encreuament de la Diagonal amb el Passeig de Gracia s'alsaren unes tanques de fusta. Durant una setmana aquestes misterioses tanques han excitat la tafanería pública. Molts ciutadans, majors d'edat, no han tingut inconvenient en acostarse a llucar per les escletxes dels taulons. Altres passaven aprop, y amb aire de superioritat despectiva mormolaven: serà un mingitori.

Al caure les tanques s'ha descobert el misteri: eren tres Font amb esculptura.

No vaig a criticar l'obra artística. ¡Deu m'en quart! Però haig de declarar, perque la meva conciencia m'ho imposa, que trovo desacertada l'idea que l'escultor ha petrificat pera companyia y ornament de les Fonts. Les tres figures representen un trinxeraire desparracat fent una malifeta: un cavalca sobre la Font y enjega l'aigua: l'altre s'hi ajeu damunt, y l'últim s'entreté am bufar el broc d'un canti pera que l'aigua surti per l'altre, lo que no deixa d'éser una bruticia.

Es aquest l'únic defecte que'ls hi trovo: que tenen un plàstic valor antieducatiu. — DEMETRIOS.

Misteris

QUE'ls hi deu haver donat « La Catalana del Gas » an en Baluguera y an en Condominas, qu'estàn fan empenyats en regalarli un tros del Parc municipal? ¡Perque es regalarli el vèndrel a dugues pessetes el pam, quan el llandant an ell el comprà la mateixa Catalana a quatre pessetes!

Però aneu a sapiguer, que an aquella casa'n passen de tan grosses, que ningú sab cap a quin cantó girarse. Veusaquí per ont ha comensat aquella unió de republicans y carlins preconisada per D. Pelmacio.

Val a dir que'ls barcelonins més ens hauríem d'estimar que no hagués comensat, perque si segueix gaire temps aquesta unió, no'ns quedarà ni la camisa.

Ja la varen fer *els matiners* l'unio de carlins y republicans, però aquells al menys no corregeren més que'l ridícol. Ara corrém alguna cosa més: la venda en bloc de Barcelona.

¡Quin èxit per la *Lliga* havent dut carlinets al Consistori! Sobretot que'ls confiti, que'ls guardi per les pròximes eleccions.

Cambó, tramviari

Quant en Joseph M.ª Roca, l'honorable ex president de l'Unió Catalanista va dir *prou*, tenia tota la raó. Perque mirin que aquest senyor, no's para en barres.

Aquest dia sortí en plena sessió del Congrés, queixantse de que un jutge de Barcelona hagi admés la demanda interposada per un particular a la companyia de tramvies, per haverse aquesta negat a donar datos que havia promés y en els quals s'havia de fonamentar el recurs d'alsada contra l'acort de la reversió que aquell ciutadà creu lessiu per Barcelona en 133 milions.

Doncs el Sr. Cambó, oblidantse d'aquest fonament de defensa ciutadana que té l'assumpte se presentà al Congrés com advocat de la companyia.

¿Y per arribar an aquí varem foragitar an en Planas y Casals, que, com aré's veu no ho feia tant malament com es això? ¡Ni pudor, senyors, els queda!

Es allò que diem al comensar: tenia raó en Joseph M.ª Roca. ¡*Prou!* perque amb aquet xicot no s'hi va més que a perdre.

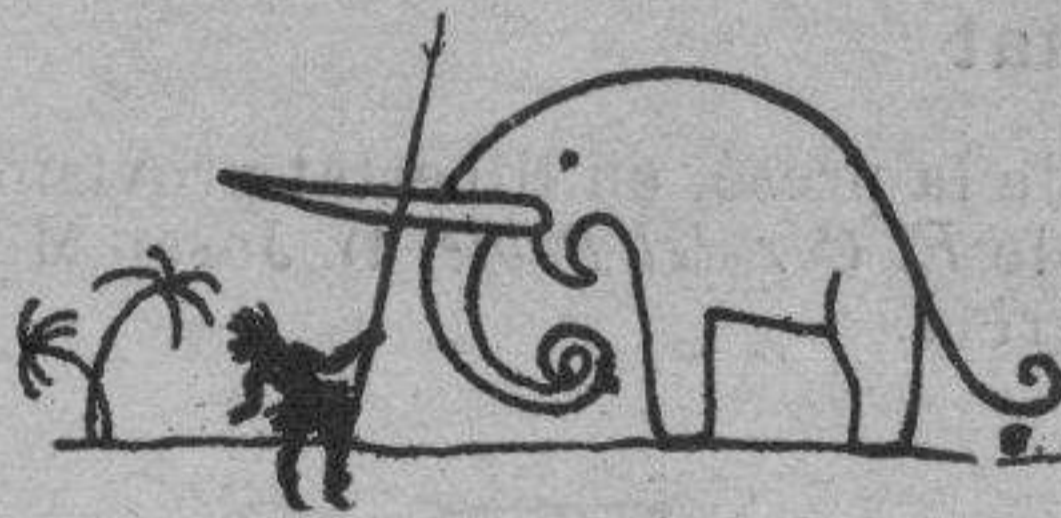

Aclaració

EN el número passat va apareixer una errada en la llegenda d'un dels dibuixos. Deia *bouque* hi havia de dir banquet.

També va apareixer sense firma l'hermós article den Pompeius Janer « ¡Oh! ¡els temps antics! ».

A cadescú lo que sigui seu.

Ciències naturals

Aixó de les comissions autónomes de l'Ajuntament ja pica en historia.

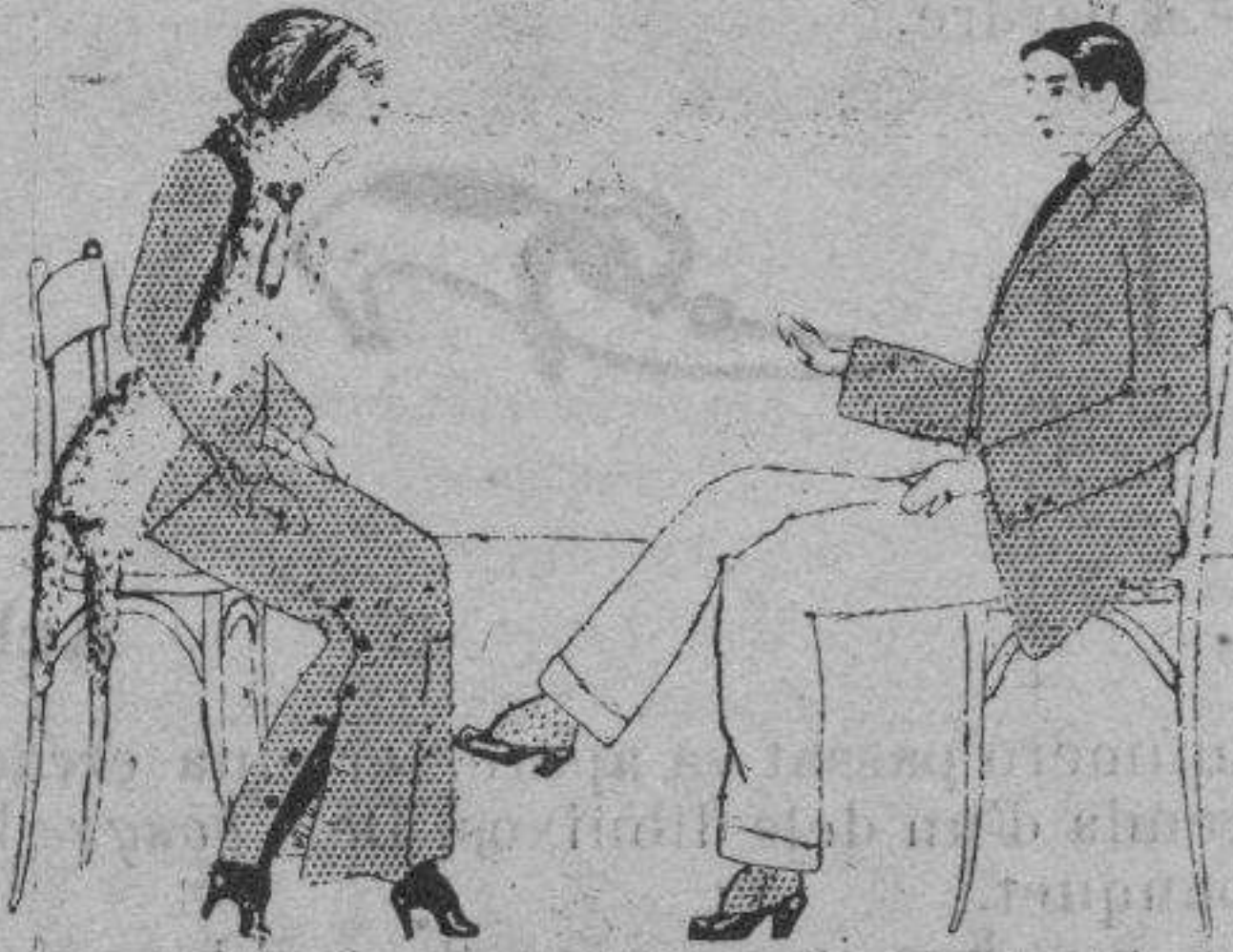
Era, com aquell qui diu ahir, que la d'Assils no podia aclarir els comptes, y es avui que la de Ciències naturals, ne presenta de menos clars.

Se tracta de que va rebre aquesta Junta uns minerals, que'l secretari de la mateixa va valorar en 80 pessetes. Doncs be, l'Ajuntament ha donat per ells 400 pessetes, mercès a haverho volgut aixís un perínclit regidor de la dreta, individu d'aquella comissió.

Realment si an els carlins se'ls treu la possibilitat d'esser gent de be, no'ls queda res. Y aixís els que son al consistori y d'aquesta manera's comporten, no'ls quedarà res, perque lo altre s'ho barroten.

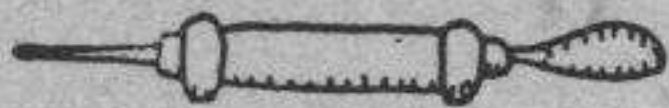

— Desenganyis, senhora, aquets ferroviaris no están mai contents. Després d'haver acedit a prometrelshi millores, encare criden.

En llibertat

HA sortit de la presó, en llibertat provisional, el redactor de *El Cor del Poble*, D. Josep M.ª Labraña. Ens en alegrem.

¿Serraclara, automovilista?

En les dugues sessions municipals passades, el senyor Serraclara va combatre un dictamen que demanava l'aprobació del compte de l'impressió del Reglament de tracció Urbana.

Va extranyar a tothom, perque fet y fet se tractava de dugues pessetes.

Ara sembla que'l verdader motiu de que'l Sr. Serraclara combatís el dictamen, està en que en el Reglament imprès hi fiquen com a models, uns cartellets anunciant l'«Hispano-Suiza». Se van reproduir perque son els únics que obren en les oficines de tracció.

Doncs això ha tret de pollaguera al Sr. Serraclara. Y ab motiu d'això ha cridat, a discutit, ha esbalotat,

ha insultat y fins a menassat am menjarse vius als autors de tal exebrupte.

Pero senyor, qui l'empeny que tan rodola.

¿Tindrà raó aquell amic que'm asseguraba que'l fill del Sr. Serraclara es representant d'una casa estrangera d'automòvils? Aixís se compendria lo de l'oposició al dictamen, perque per altra part ningú ho comprèn. Se tracta, com hem dit, d'una friolera que no dona marge ni de dugues pessetes.

D. Francisco Romani y Puigdemolas

Un altre que se'n va.

L'ex president de l'Unió Catalanista, l'honorable y sempre respectat D. Francisco Romani y Puigdemolas, després d'una vida activa y laboriosa, sempre al servei de Catalunya y de la seva causa, ha baixat al sepulcre.

El Sr. Romani feia temps que no intervenia gens ni mica en els afers de la nostra política; reclòs en sa cambra d'estudi veia passar dessota dels seus balconcs el poble febreorenc darrera de fórmules polítiques, en les quals ell no creia, per les quals ell no sentia cap fe.

Peró no les destorvava. Tolerant, fins am sos adversaris, al veure que l'actual moment, no era'l seu moment, va recullirse sense intervenir en res. La seva ànima catalanista, no afeblida mai, restava optimista, dins del desconcert en que ha restat d'un quant temps ensà la nostra política.

L'activitat del Sr. Romani y Puigdemolas era reduida en aquets darrers anys, a lo que havia estat el nirvi de la passió de la seva vida: l'estudi del nostre Dret, el que havia cultivat y ennoblit am la seva preclara inteligencia.

Fou el Sr. Romani'l president de 'a comissió que anà a Madrit a posar en mans d'Alfons XII, el célebre Memorial d'Agravis de l'Almirall; aquell document tan poc conegut per la nostra joventud catalanista, aquell document que sintetisà tota una època, que cristallisà tot un moviment nacional...

En el general marasme, la figura del Sr. Romani y Puigdemolas, sortia viva, cantelluda, am fulgors d'una propia llum. Am tot y'l retreiment qu'ara observava, servaven per ell admiració y respecte tots els que estimen a la Patria.

EL GALL sent la seva mort, tot desitjant que sigui la seva vida exemple pels homes que vindran.

EL GALL

SETMANARI NACIONALISTA

Cantarà cada dissapte

Número solt : **10 cèntims**

SUSCRIPCIÓ . Espanya y possessions espanyolas, **1'50 Ptes.** trimestre

Estranger, **2'50 Ptes.**

■ ■ ■

Editarà, en follets de propaganda, els treballs més
 :: sobressortints dels primers escriptors catalans ::

≡ OBRES COMPLETES ≡

DE

JOAN MARAGALL

≡ GUSTAU GILI, Editor :: Carrer Universitat, 45, interior ≡

— ¿Qui curarà'ls meus mals si marxa'l Sr. Queraltó?